

De Weg van Yggdrasil

een Paganistische filosofie

Flierefluiter

© 2024

INLEIDING

**“It is only through mystery and madness
that the soul is revealed”
Thomas Moore**

Het leven is een mysterie, een knettergek en mooi mysterie. Ik leef nu zo’n 53 jaar en ik blijf me verbazen over alles wat ik meemaak, hoor, zie, ruik, voel en ervaar.

Ik bewandel ook al ruim 30 jaar een paganistisch pad, als Gardnerian Wicca, als heks en als druïde en ik probeer het leven vanuit paganistisch perspectief te beleven, te beschouwen en enigszins te begrijpen. Hiernaast ben ik ooit gegrepen door het Daoïsme en ook deze filosofie vormt een belangrijk denkraam waardoor ik naar het leven kijk.

En hoewel ik inmiddels pretendeer enige wijsheid te hebben opgedaan, blijft het leven een mysterie. Grote gebeurtenissen als geboorte en dood, de wonderbaarlijke veelvormigheid van de Aarde, haar kringlopen en bewoners en het wezen van de Kosmos blijven ongrijpbaar voor me. De doaïstische filosoof Zhuang Zi schreef al: “Met een kikker in een put kan men niet over de zee praten; hij is beperkt tot zijn put. Met een zomerinsect kan men niet over ijs praten, want hij is gelimiteerd wat de tijd betreft.” Het is duidelijk, ik ben een kikker in een put.

En toch wil ik het in dit essay hebben over dit soort grote onderwerpen en vragen. Want ondanks dat we deze mysteriën onmogelijk kunnen bevatten, kunnen we er wel een kleine glimp van opvangen. De kikker in de put snapt de zee niet, maar kent wel het water dat zowel in zijn put als in de zee aanwezig is. Het zomerinsect zal nooit ijs ervaren, maar wel het verschil in temperatuur tussen een plekje in de zon en een plekje in de schaduw.

Ik wil in dit essay delen hoe ik tegen de mysteriën aankijk, welke glimpen ik heb opgevangen en wat dat betekent voor mijn leven, mijn in de wereld staan, mijn handelen en mijn spiritualiteit. Want in mijn ervaring zijn de kleine glimpen van het mysterie die we opvangen, de kleine openbaringen en inzichten die we ontvangen vaak heel betekenisvol en soms zelfs ‘life-changing’.

Ten overvloede wil ik nog benadrukken dat de inzichten die ik hier beschrijf *mijn* inzichten zijn. Ik ben er van overtuigd dat ze op dit moment voor mij waar zijn en dat het voor iedereen waardevol kan zijn om er hier kennis van te nemen. Ik ben er ook van overtuigd dat ze geen universele geldigheid bezitten maar voor verschillende mensen anders kunnen zijn. Mysteries zijn immer net als olifanten, als je er van de ene kant naar kijkt zie je een slurf die gras eet en als je van de andere kant kijkt een groot gat waar poep uit komt. En beide visies zijn even waar.

Ik wens iedereen veel leesplezier en inspiratie met dit essay!

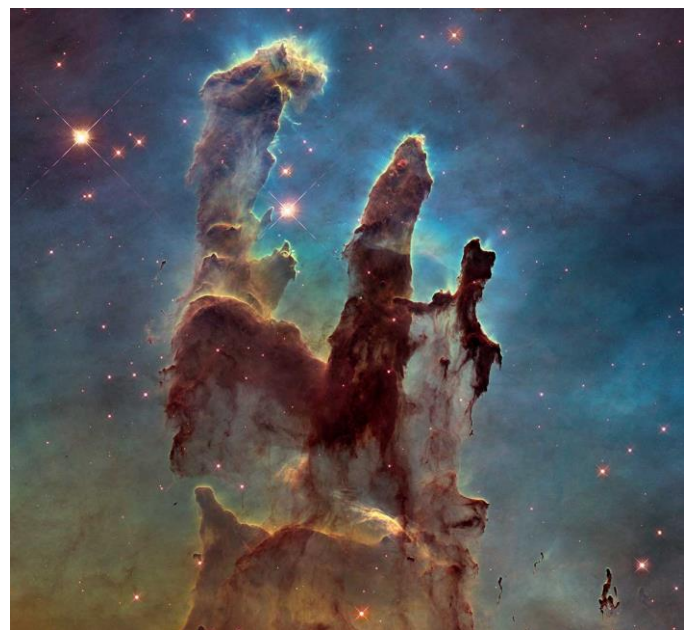
Blessed Be & /!
Flüerfluiter

YGGDRASIL

Dit essay gaat over grote vragen dus laat ik meteen maar beginnen met de allergrootste: de Kosmos. Volgens Wikipedia ontstond zo'n 13,8 miljard jaar geleden met een grote knal, de Big Bang, uit het niets het heelal, tijd en ruimte. Dit heelal wordt steeds groter en zal ooit òf instorten door de zwaartekracht en weer verdwijnen in het niets, òf ijskoud worden doordat het te groot is voor de aanwezige warmte-energie òf botsen met een ander uitdijend heelal en versmelten tot een multi-universum. Wanneer een van deze drie dingen gaat gebeuren is onbekend, maar wij gaan het in ieder geval niet meer meemaken. Het heelal, dat uit *niets* ontstond, bevat 100 miljard sterrenstelsels die elk vermoedelijk gemiddeld weer zo'n 100 miljard sterren bevatten. Dat zijn dus 100 triljoen sterren (een 1 met 20 nullen) en om bijna elk van die sterren draaien wel weer enkele planeten en manen. Deze kikker in een put kan de weidsheid hiervan niet bevatten.

Of toch wel? Het heelal bestaat immers uit godsgrouwelijk veel bolletjes die om andere bolletjes draaien die weer om andere bolletjes draaien met ertussenin helemaal niets. Op de middelbare school heb ik geleerd dat dit eigenlijk niet zo bijzonder is. Alle materie bestaat namelijk uit een grote verzameling bolletjes die in het niets om andere bolletjes heen draaien, namelijk atomen en moleculen. In die zin zijn het bureau waar ik nu aan zit, de PC waar ik dit essay op schrijf en zelfs mijn typende vingers eigenlijk ook een soort miniatuur heelals. Zou dit kunnen betekenen dat het heelal in feite één groot levend wezen is waar wij een ieniemienie klein onderdeelje van zijn? En dat er ergens op een elektron in ons lichaam een ieniemienie klein wezentje zich zit af te vragen of al die bolletjes die in het niets om bolletjes draaien misschien een levend geheel vormen?

De geboorte van een ster

Het zou kunnen. Naar wetenschappelijke standaarden zullen we het waarschijnlijk nooit zeker weten, maar er is meer in het leven dan wetenschap. De wicca Frederic Lamond stelde zich in 1958 tijdens een nachtelijke wandeling exact dezelfde vragen als ik in de alinea hierboven en als antwoord beleefde hij een mystieke ervaring waarbij hij "één werd met de Ene Ziel van het universum." Hij ervoer dat hij een was met alle wezens die leefden, eens geleefd hadden en ooit zullen leven. Hij was ze allemaal tegelijk. En Frederic is niet de enige die dit of een vergelijkbare eenheid met een levend universum of kosmos ervaren heeft; honderdduizenden mensen, van getrainde mystici tot 'gewone' mensen, gingen hem voor en zullen hem volgen.

Zelf zat ik jaren geleden eens laat in de avond een sigaretje te roken op een muurtje op het plein voor de Stevenskerk in Nijmegen. Eerder op de dag had ik een lezing bijgewoond over krachtplaatsen en daar zat ik nog over na te denken toen ik opeens het gevoel kreeg een paar meter boven mezelf uit te stijgen. Ik voelde dat ik in de lucht hing en dat de wind door me heen waaide alsof ik doorzichtig was. De afstand tussen mij, het plein en de Stevenskerk verdween en ik ervoer dat we een geheel vormden zonder afstand en zonder grenzen. Deze prettige ervaring duurde een tijdje, seconden? minuten? uren? En erna zat ik weer gewoon op het muurtje alsof er niets gebeurd was.

Dit soort persoonlijke ervaringen van individuele mensen noemt men in het Engels 'unverified personal gnosis' (UPG) wat ongecontroleerde persoonlijke kennis betekent. Wetenschappelijk tellen dit soort ervaringen niet als bewijs, maar voor de meeste mensen die het meemaken is UPG overtuigender dan welk wetenschappelijk onderzoek dan ook. In dit essay zal ik vaker UPG van mezelf en anderen aandragen als argument voor het een of ander omdat ik denk dat UPG ondanks dat het ongecontroleerde, en vaak ook oncontroleerbare, kennis is toch een zekere geldigheid kan hebben. Dit essay gaat tenslotte voor een groot deel over vragen waar de wetenschap geen hard eenduidig antwoord op kan geven en dan kunnen UPG-ervaringen, hoe subjectief ook, een goede aanvulling vormen.

Terug naar de vraag of het heelal misschien niet slechts een random verzameling draaiende bolletjes is, maar een enorm groot levend wezen. We zullen het nooit met wetenschappelijke zekerheid kunnen zeggen of uitsluiten, maar het is een feit dat het heelal door veel mensen als een groot levend wezen is beleefd en wordt ervaren. Misschien is het heelal wat sommige mensen God of Allah noemen, maar zelf vind ik deze namen te menselijk. Ze doen me te veel denken aan een oude witte man die ergens ver weg uit de hoogte alles bestuurt en bepaalt en voor mijn gevoel klopt dat niet. Ik ervaar het heelal wel als een levend wezen maar ik denk niet dat dit wezen zich expliciet bezighoudt met ienemienie onderdeeljes van zichzelf zoals ik. Net zomin als ik me bezig hou met eventuele individuele ienemienie wezentjes die wellicht op het een of andere elektron in mijn lichaam leven en daar filosoferen over de aard van hun universum.

Ik zie het heelal als een enorm groot levend wezen waar ik onderdeel van ben, maar dat zich verder niet met mij bezighoudt. Ik weet dat dit wezen de vorm heeft van een steeds veranderende en uitdijende verzameling sterrenstelsels.-Omdat ik dat beeld wat moeilijk kan visualiseren stel ik het me gemakshalve voor als een boom. Ik noem het Yggdrasil naar de wereldboom uit de Scandinavische mythologie. Dit is passend omdat bomen ook grote levende wezens zijn en tegelijkertijd de leefwereld vormen van talloze andere, kleinere levende wezens als vogels, insecten, eekhoorns, mossen en schimmels. Net als het heelal.

Het gevoel en het besef een minuscule onderdeel te zijn van een enorm groot geheel maakt dat ik me soms heel nietig en onbeduidend voel. Dat kan heel beangstigend zijn, maar ook heel bevrijdend. Het besef van nietigheid werkt heel relaterend en is een krachtig medicijn tegen perfectionisme en hoogmoed, ik stel immers niets voor. Tegelijkertijd geeft het besef dat ik integraal deel uit te maak van Yggdrasil me heel veel kracht, troost en hoop.

Gaea

Als het heelal te beschouwen is als een enorm levend wezen waar wij onderdeel van zijn, dan is het een redelijk logische vervolgstap om ook onze planeet Aarde te beschouwen als een groot levend wezen waar ik onderdeel van ben.

Dit wordt uitgewerkt in de Gaia Hypothese die de scheikundige James Lovelock in 1969 formuleerde. Hij beschreef de Aarde als een complex, zelfregulerend ecosysteem bestaande uit talloze biologische processen die zo op elkaar inwerken dat er gunstige omstandigheden voor leven ontstaan en blijven bestaan. Zo gezien, stelde hij, is de Aarde te beschouwen als een groot levend organisme dat bestaat uit allerlei met elkaar verbonden en samenlevende kleinere organismen. Net als de mens.

We zijn geneigd mensen te zien als individuele, enkelvoudige levende wezens, maar dat is niet correct. Het menselijk lichaam bestaat uit ruim 300 biljoen individuele levende cellen die na een tijdje sterven (zo'n 500 miljard per dag) en vervangen worden door nieuwe, pas gevormde of 'geboren' cellen. Hiernaast leven er in het menselijk lichaam nog zo'n 3000 biljoen microben (vooral bacteriën in de darmen) waarvan het grootste deel absoluut noodzakelijk is voor een mens om te kunnen leven. Ook wij zijn dus eigenlijk een complex, zelfregulerend ecosysteem bestaande uit talloze levende wezens en biologische processen die zo op elkaar inwerken dat we kunnen leven.

Het verschil is dat Mens weliswaar net als de Aarde een complex zelfregulerend ecosysteem van levende wezens en processen is, maar hierbij ook een individueel levend wezen op zich is. De Aarde is dat, volgens Lovelock althans, niet.

Toch zijn er altijd en overal talloze mensen, volken en culturen geweest die de Aarde wel als een individueel levend wezen beleefden en ervaarden en deze Moeder Aarde (meestal werd de Aarde als vrouwelijk beschouwd) als een godin eerden. Zelfs Lovelock noemde zijn hypothese over de Aarde als levend organisme naar een Griekse aardgodin, Gaia.

En dat is logisch als we beseffen dat wij als mensen volledig afhankelijk zijn van de Aarde. Ons voedsel komt voort uit de Aarde, onze woningen zijn gebouwd met materialen die afkomstig zijn uit de Aarde, de grondstoffen waarmee onze spulletjes gemaakt zijn komen voort uit de Aarde en zelfs de fossiele brandstoffen waarmee we het klimaat verstoren en de planeet een stuk minder leefbaar maken komen voort uit de Aarde. De lucht die we inademen en het water dat we drinken worden voortgebracht door het ecosysteem Aarde. De Aarde is onze leefplek, onze voedselbron, onze voorraadschuur, onze waterkraan en ons ventilatiesysteem. De Aarde is met recht onze moeder. Tegenwoordig beschouwen veel mensen Moeder Aarde als een metafoor die onze afhankelijkheid van de planeet Aarde uitdrukt, maar onze voorouders voor wie die afhankelijkheid veel sterker en directer voelbaar was, zagen de Aarde letterlijk als hun en onze moeder. En ik denk dat ze daar gelijk in hadden. De theorie van Lovelock laat de Aarde zien als een levend organisme bestaande uit talloze kleine levende wezens en processen en kan niet uitsluiten dat dit grote organisme ook één groot individueel levend wezen is dat we letterlijk Moeder Aarde kunnen noemen. Ik persoonlijk, en velen met mij, zie, beleef en ervaar de Aarde in ieder geval wel als zodanig en noem haar Gaea.

Overigens zie ik Gaea niet als een moeder of godin met menselijke trekken. Gaea denkt niet "het is tijd om winter te worden", "Laat ik de boeren eens een goede oogst bezorgen", "zal ik eens dinosaurussen laten evolueren" of "ik zal de mens eens straffen voor hun wangedrag met een vulkaanuitbarsting of tsunami". Gaea leeft instinctief, ze volgt de ontwikkelingen boven, op en in haar en reageert daarop met dat wat wij de evolutie noemen. Zo creëert ze telkens die levensvormen die het beste passen bij haar situatie en blijft zichzelf zo constant aanpassen en ontwikkelen. Gaea is de moeder van *alle* levensvormen, ook die van lang voor en van lang na het bestaan van de mens.

Net als bij Yggdrasil geeft het besef onderdeel te zijn van Gaea me veel kracht, troost en hoop. Ik ben me er namelijk sterk bewust van dat ik als individu weliswaar enerzijds een minuscuul onderdeelje ben van het grote geheel, een zandkorrel in de woestijn die elk moment weggeblazen kan worden door de wind, maar anderzijds ook een integraal onderdeel van een groot en constant geheel zoals een druppel in de oceaan. Mijn individuele leventje kan 90 jaar duren, 110 jaar of slechts 20 jaar, maar het maakt hoe dan ook deel uit van het leven van Gaea dat al sinds de geboorte van de Aarde, 4,5 miljard jaar geleden, begon en waarschijnlijk nog miljarden jaren zal duren. En dat vind ik fijn om te beseffen.

Het besef dat Gaea onze moeder is, geeft ook de morele verplichting om respectvol en goed met haar om te gaan. Haar niet te verminken, vergiften, plunderen of verkrachten. Alleen dat te nemen van haar overvloed wat we nodig hebben en wat kunnen nemen zonder haar te schaden. Het geeft me de morele verplichting om de Aarde te delen met al mijn broeders en zusters, zowel menselijk, dierlijk als plantaardig. Alle levende wezens zijn immers kinderen van Gaea en hebben evenveel recht om te leven en op datgene van Gaea's overvloed wat ze daarvoor nodig hebben. Dit betekent dat we als mensen niet alleen met elkaar, als menselijke broeders en zusters, in harmonie moeten leven maar ook met onze dierlijke en plantaardige broeders en zusters en dat we de rijkdommen en zegeningen van de Aarde ook eerlijk met hen moeten delen. We moeten ook hen de ruimte en mogelijkheid geven om naar eigen aard op Aarde te leven.

En we moeten beseffen dat we als individuen maar een kort fragment zijn in het doorgaande leven van Gaea en dus de morele plicht hebben om de Aarde leefbaar door te geven aan toekomstig leven, menselijk, dierlijk, plantaardig of in wat voor vorm dan ook.

PAGANISME

Het beschouwen van de Aarde als een levend wezen, als Gaea, een andere godin of god of als Moeder Aarde, is een belangrijk kenmerk van de meeste spirituele stromingen die onder het Paganisme vallen. De naam Paganisme is niet voor niets afgeleid van het Latijnse 'paganus' wat plattelandsbewoner betekent. Paganisme is tegenwoordig een paraplueterm voor een groot en divers aantal spirituele stromingen, tradities en religies die in meer of mindere mate voldoen aan een aantal kenmerken.

Paganistische spiritualiteit:

- * beschouwt de Aarde als levend en heilig
- * is meestal animistisch en polytheïstisch
- * is een oude voorchristelijke religie of laat zich hierdoor inspireren
- * gebruikt meestal sjamanistische en magische technieken

Zoals gezegd valt onder de term Paganisme een grote verscheidenheid aan spirituele stromingen, tradities en religies. Sommige voldoen volledig aan de kenmerken hierboven, terwijl dat bij andere minder het geval is. Sommige zijn duizenden jaren oud, traditionele natuurreligies bijvoorbeeld, terwijl anderen zoals Druïdisme en Wicca slechts een paar eeuwen of decennia bestaan. Deze worden daarom vaak neo-paganistisch genoemd. Neo-paganistische religies hebben wereldwijd enkele miljoenen aanhangers en de oude paganistische religies, zoals de traditionele inheemse religies in Afrika en Azië, tellen samen ruim 800 miljoen aanhangers.

Paganistische tradities en religies claimen over het algemeen niet *de* waarheid in pacht te hebben, maar beschouwen hun waarheid ook echt als *hun* waarheid. Dit geldt voor de traditionele paganistische religies en nog veel sterker voor de modernere neo-paganistische tradities. Bij deze stromingen komt dan ook veel kruisbestuiving voor. Zo ben ik zelf ingewijd als 'Heks der Gewaaddragenden' en als Gardnerian Wicca en ben hiernaast lid van zowel de Brittish Druid Order (BDO) als de Orde van Barden, Ovaten en Druïden (OBOD). En deze beide (neo-)paganistische stromingen, Hekserij/Wicca en Druïdisme, combineer ik met de filosofie van het Daoïsme. In de paganistische filosofie in dit essay zijn dan ook vooral veel elementen uit deze tradities terug te vinden.

Cirkelgeesten

Ik zal de (neo-)paganistische stromingen Hekserij/Wicca en Druïdisme wat nader toelichten aan de hand van de 'cirkelgeesten'. Het concept van de Cirkelgeesten als personificatie van de krachten die van invloed zijn op onze persoonlijkheid als mens en op spirituele stromingen komt van Philip Carr-Gomm, de voormalige 'chosen chief' van de OBOD. Hij noemt in zijn essay de Geesten van de Plaats, de Voorouders, de Stam, de Tijd en de Reis. Zelf laat ik de Geest van de Stam buiten beschouwing omdat deze grotendeels overlapt met de Geesten van de Voorouders en de Tijd.

De Geest van de Plaats is volgens mij het meest kenmerkende voor alle paganistische religies en zeker ook voor Hekserij/Wicca en Druïdisme. De Geest van de Plaats is de invloed van de Aarde: van de natuur, de flora en fauna, het klimaat, de natuurwezens, de krachtplaatsen, de grond onder onze voeten. De invloed van alle aspecten van het stukje planeet waar ik woon en/of ik me bevind en de manieren waarop dat door de mens wordt gebruikt. De Geest van de Plaats is de invloed van Gaea op mij en die is enorm belangrijk, ik ben in alle opzichten afhankelijk van de Aarde om te leven. Het actief streven naar verbinding en harmonie met de Aarde, de natuur, Gaea is dan ook de kern van mijn spiritualiteit.

Ook de Geest van de Voorouders is kenmerkend voor elke paganistische stroming. Van de hunebedden en grafheuvels via de pelgrimstochten naar de graven en relieken van heiligen tot Halloween; vrijwel elke religie kent wel een of meerdere vormen van voorouderverering. Hierbij kan het gaan om genetische voorouders, de mensen wiens lust en liefde ervoor gezorgd hebben dat ik nu leef, wiens DNA in mijn lichaam zit en wiens eigenschappen ik hierdoor geërfd heb. Ik ben door een biologische bloedlijn met hen verbonden en elk jaar met Samhain (het Keltische feest waar Halloween op is gebaseerd) herdenk ik hen en de andere geliefden die mij ontvallen zijn. In spiritueel opzicht zijn de culturele en archetypische voorouders echter belangrijker. De culturele voorouders zijn de mensen die de cultuur waarin ik leef van generatie op generatie hebben gevormd en/of de mensen die een cultuur hebben vormgegeven waarmee ik me, in spiritueel opzicht, verwant voel. Zo laat het Druïdisme zich inspireren door de cultuur van de Kelten zoals die zich ontwikkeld heeft vanaf de late bronstijd tot in de Romeinse tijd op het Europese vasteland en tot in de Middeleeuwen op Groot-Brittannië en Ierland. De religie, mythen, gedichten, kunst en gebruiken van de Kelten zijn voor mij belangrijke elementen waarmee ik mijn spiritualiteit, mijn filosofie, mijn rituelen en mijn leven vormgeef. Zij zijn mijn culturele voorouders, net zoals de mensen die zich altijd (stiekem) bezig hebben gehouden met Hekserij. Hun traditionele technieken voor het bedrijven van magie, van divineren of waarzeggen en van genezen met kruiden, stenen en energie worden door mij en door andere heksen en wicca's nog steeds gebruikt.

Archetypische voorouders tenslotte zijn mensen die ernaar streefden te voldoen aan hetzelfde archetypen of ideaalbeeld als ik. Als moderne heks en wicca geef ik mijn rituelen en altaar bewust vorm naar het beeld van *de* archetypische Heks met een ketel, een staf en een magische cirkel. Voor veel moderne druïden is het voornaamste archetype natuurlijk *de* Druïde, maar zelf heb ik meer affiniteit met het archetype van *de* Bard: de muzikanten, dichters en verhalenvertellers van de Kelten. Alle barden en hun vakgenoten als de Germaanse skalden en Middeleeuwse Minstreels, van de mythische Taliesin tot Alexandr Poesjkin, zijn in die zin mijn archetypische voorouders.

De Geest van de Voorouders geeft een sterke verbondenheid met de mensen die me voor zijn gegaan en hun culturen en tradities, maar ook het besef dat ik zelf de voorouder ben van diegenen die na mij komen en de verantwoordelijkheid hen iets goeds na te laten waar ze op kunnen voortbouwen. Dit is één van de redenen waarom ik als verhalenverteller vooral oude volksverhalen als sagen, legenden en mythen vertel en als dichter graag gebruik maak van traditionele versvormen.

De Geest van de Voorouders doet me beseffen dat ik in bepaalde tradities sta, tradities die ik bewaar, leef en doorgeef. En daar komt dan de Geest van de Tijd om de hoek kijken. De Geest van de Tijd speelt in op de mogelijkheden, beperkingen, noden en overbodigheden van de huidige tijd. De Geest van de Tijd is noodzakelijk omdat ik in 'the plastic age of internet' leef. Hoezeer ik me ook op onze voorouders baseer, ik zal sommige van hun denkbeelden en gebruiken moeten aanpassen aan de behoeftes, mogelijkheden en smaak van deze tijd. De oude Kelten brachten bijvoorbeeld soms mensenoffers aan hun goden en de heksen van weleer stopten vleermuisvleugels en paddenpootjes in hun brouwsels; dingen die ik vandaag de dag niet meer doe. Ik doe dan weer wel rituelen om Gaea te healen (wat ten tijde van de Kelten nog niet nodig was) en ik gebruik technieken als Reiki, mandala's en klankschalen bij mijn geheks (gewoon omdat dat tegenwoordig kan).

Dit is niet iets nieuws, onze voorouders paste hun spiritualiteit ook aan nieuwe inzichten, ontwikkelingen, mogelijkheden en modes aan. Culturen, tradities, religies en mensen leven en overleven alleen als ze zich blijven ontwikkelen en aanpassen aan de behoeftes van het hier en nu.

En dan tenslotte de Geest van de Reis. Deze uit zich in tegenstelling tot de geesten van plaats, voorouders en tijd niet in een paganistische traditie of stroming, maar in de individuele paganist. De Geest van de Reis staat voor de levensreis en de geestelijke ontwikkeling die ieder mens doormaakt. Hij komt tot uiting bij de inwijding in een Wicca coven, bij de voortgaande studie en ontwikkeling van Bard via Ovaat tot Druïde en in overgangsrituelen die belangrijke momenten in het leven als geboorte, volwassenwording, handvastig (huwelijk), handparting (scheiding) en overlijden markeren. Ik heb meerdere inwijdingen mogen ontvangen en geven en ik ben een aantal keer voorgegaan in overgangsrituelen en het zijn altijd hele mooie, bijzondere en betekenisvolle momenten en ervaringen voor alle betrokkenen. Mijlpalen en poorten op het levenspad.

Wicca inwijding

De Geest van de Reis is de belangrijkste cirkelgeest, hij bepaalt in hoeverre een spirituele stroming bijdraagt aan iemands individuele reis. En dat is waar alle religies, spirituele stromingen en filosofieën voor dienen: ze moeten mensen helpen verder te komen op hun levensreis, hun ontwikkeling als individu. Want mensen (dieren, planten, goden, elfjes, enz.) worden niet geboren om een tijdje te ademen, te eten, af en toe seks te hebben en dan weer dood te gaan; ze worden geboren om uit te groeien tot wie ze wezenlijk zijn en zo het leven (Gaea, Yggdrasil) mee vorm te geven. Ze worden geboren om hun Dao te leven.

DE WEG

In het leven draait alles om de Dao. Dat vindt men tenminste in het Daoïsme en ik ben het daar helemaal mee eens.

Dao betekent in het Chinees onder meer 'weg' en 'principe' en staat voor de 'natuurlijke gang der dingen'. Alles heeft een Dao: van het universum tot de Aarde, van een koninkrijk tot een mierenhoop en van een mens tot een eendagsvlieg. Dao is de weg, de ontwikkeling, die iets van nature doormaakt tijdens het verwezenlijken van de eigen, wezenlijke aard en vorm. Dao is hierbij niet de weg naar een bepaald doel, maar weg en doel tegelijkertijd omdat het verwezenlijken van de ware aard een continu proces is zonder begin of einde. Zo is het zowel de Dao van een eikel om tot een eikenboom uit te groeien, als om een eikel te zijn. De Dao van een eikenboom is om een eikel te zijn geweest, een eikenboom te zijn en later als vergaande boomstam op de bosbodem te liggen.

Dao, de Weg

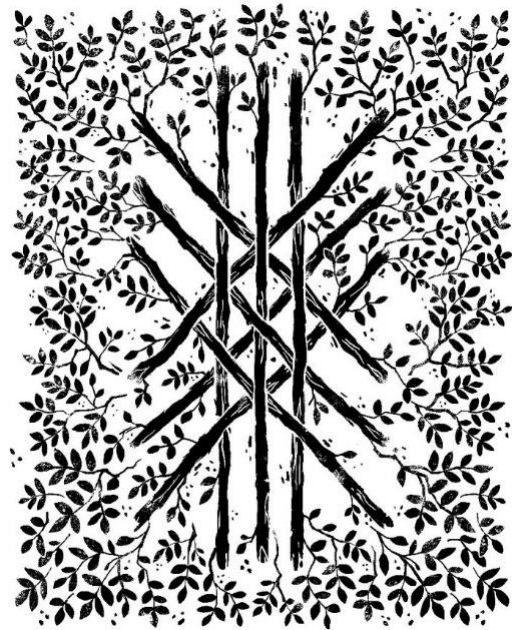
De Dao, die ik vanaf nu de Weg zal noemen, van een mens is om op elk moment van het leven zo goed mogelijk, naar beste vermogen uitdrukking te geven aan zijn/haar/hen ware, natuurlijke, wezenlijke aard. Dat is ieders recht, en misschien wel ieders plicht, in het leven. Dat is het doel van het leven. Of zoals de heks Doreen Valiente het verwoordde in haar gedicht 'Opdracht van de Godin': "Houd je hoogste ideaal altijd zuiver, streef daar altijd naar. Laat niets je tegenhouden of afleiden". Dit streven komt ook weer terug in de Wiccan Rede, de richtlijn die wicca's en andere heksen gebruiken als ethische basis voor hun keuzes en handelen: "Acht woorden vormen de Oude Raad: Doe wat je wilt, mits het niet schaadt!". De Wiccan Rede spoort me aan om te doen wat ik wil, niet per se om maar te doen wat in me opkomt en elke bevestiging uit te leven, maar om mijn 'ware Wil' te doen. Een aansporing om altijd goed bij mezelf na te gaan wat mijn natuurlijke aanleg is, wie ik van nature ben en wat ik van nature wil en vervolgens mijn leven naar deze natuur te richten en te streven naar een zo compleet mogelijke realisatie daarvan. En uiteraard om dit te doen zonder schade toe te brengen aan iets of iemand (inclusief jezelf). Of als dat in de complexiteit van het leven niet mogelijk is, zo weinig mogelijk schade.

Ik wil benadrukken dat het er naar streven 'zo goed mogelijk uitdrukking te geven aan mijn natuurlijke aard' iets heel anders is als het streven naar 'Verlichting' dat sommige spirituele stromingen promoten. Bij het streven naar Verlichting is er een duidelijk einddoel en zolang dat nog niet bereikt is, is het niet goed. Bij de Weg, het 'zo goed mogelijk uitdrukken van je natuurlijke aard', is er geen einddoel dat behaald moet worden, het gaat hier om een proces, een levenshouding, waarbij ik constant mijn best doe om uitdrukking te geven aan m'n natuurlijke aard, 24/7. De ene dag lukt dat beter dan de andere, en dat is niet erg. Niemand zegt dat het gemakkelijk is om mezelf en m'n leven helemaal naar mijn ware, natuurlijke aard vorm te geven. Ten eerste omdat er veel interne en externe factoren zijn die me hierbij helpen of tegenwerken en ten tweede omdat ik me ook nog eens altijd bewust moet zijn van wat mijn natuurlijke aard, mijn ware Wil, is.

Wyrð

De Weg geeft de richting aan waarin het leven zich van nature zou moeten ontwikkelen. De Weg van een eikel is om zich van nature tot een eikenboom te ontwikkelen, maar als die eikel de pech heeft gehad om in droog woestijnzand te vallen of te worden opgegeten door een wild zwijn dan gaat dat niet lukken. In hoeverre een levend wezen zijn/haar/hen ware, natuurlijke, wezenlijke aard kan uitdrukken is mede afhankelijk van een groot aantal interne en externe factoren die ik het lot, of in goed Germaans, Wyrð noem.

Het woord wyrð werd door de Germaanse Angelen en Saksen gebruikt om iemands persoonlijke lot aan te duiden. Het betekent letterlijk 'draaien' of 'worden' en geeft aan dat het lot iets is dat niet vastligt, maar constant wordt veranderd en gevormd door allerlei invloeden. Wyrð kan worden voorgesteld als een web waarin alles met elkaar verbonden is en elkaar beïnvloed en dat is ook feitelijk hoe ons lot vorm krijgt. Hoe mijn leven verloopt wordt uiteraard deels bepaald door mijn eigen handelen en de keuzes die ik maak en hiernaast, grotendeels, door dingen die me overkomen zoals een ziekte, ongeluk, een erfenis, het handelen van anderen, natuurverschijnselen als een regenbui of een vulkaanuitbarsting en, last but not least, pech en geluk.

web van Wyrð

De mate waarin ik mijn Weg, mijn natuurlijke aard, mijn ware Wil vorm kan geven hangt dus af van de draaiingen van Wyrð én hoe ik met mijn handelen en mijn keuzes daarop inspeel. Het advies dat het Daoïsme hierover geeft is jezelf afstemmen op de Dao, de Weg, en meebewegen.

Meebewegen wil zeggen me niet verzetten tegen omstandigheden die ik niet kan veranderen maar proberen hier zo goed mogelijk mee om te gaan. Ik heb bijvoorbeeld een paar keer een aantal weken in revalidatiecentra en verpleeghuizen doorgebracht en dat was op z'n zachtst gezegd niet echt leuk. Maar ik heb zo goed en zo kwaad als het kon 'meebewogen' met dit Wyrð en de tijd goed benut door veel te lezen, verhalen uit te werken en deze te vertellen aan mijn medepatiënten. Dingen die ik niet kan veranderen kan ik beter maar aanvaarden dan ertegen vechten, alleen dan ontstaat er ruimte om er, ondanks alles, nog het beste van te maken.

Mezelf afstemmen op mijn Weg is de andere helft van het daoïstisch advies. Ik kan immers pas mijn ware Wil doen als ik weet wat die ware Wil is, en dat weet ik pas als ik mezelf hier heel bewust op afstem. En aangezien mijn Weg of mijn ware Wil mee verandert met de draaiingen van Wyrð is dit afstemmen een continu proces.

Meditatie

Het klinkt misschien als een zweverig cliché, maar mediteren is volgens mij de essentie van elke vorm van spiritualiteit. In ieder geval van de mijne. Ik mediteer 4 a 5 keer per week gedurende zo'n 20 a 30 minuten. Momenteel doe ik dan een combinatie van vipassana meditatie en druidistische energie meditaties om de energie in mijn lichaam te versterken, maar in het verleden heb ik ook andere technieken gedaan zoals Transcedente Meditatie en Reiki meditatie. En nog steeds gebruik ik soms verschillende meditatietechnieken voor specifieke doelen zoals mezelf energetisch reinigen en herladen, stress en spanning loslaten of om me te verbinden met voorwerpen als een (half)edelsteen, een talisman of een veer die ik in het bos heb gevonden. Ik mediteer meestal thuis, zittend voor mijn altaar, maar ook in de natuur zoals in het bos, aan de Waal of bij een boom.

Mediteren is goed voor me. In meditatie zet ik de dagelijkse drukte, mijn gedachten en mijn ego even op pauze, richt ik mijn aandacht naar binnen en ervaar ik wat daar gaande is. Ik word me er bewust van of mijn hoofd druk is, of er spanning en ongemak in mijn lichaam zitten, of ik weerstand ervaar tegen hoe mijn leven loopt, welke emoties en gevoelens er bij me spelen, of ik ergens enthousiast over ben en meer van dit soort dingen waar ik in de hectiek van het dagelijks leven vaak pas achter kom als ik er mijn neus aan stoot. Tijdens meditatie merk ik dit soort dingen op waardoor ik er daarna rekening mee kan houden. Bovendien train ik door geregeld te mediteren mijn gevoeligheid voor dit soort dingen waardoor ik ze ook buiten de meditatie veel sneller opmerk en er al eerder op kan reageren. Zo merk ik irritatie vaker op voordat die tot een uitbarsting komt, spanning in mijn nek voordat ik er hoofdpijn van krijg en kan ik mijn enthousiasme opmerken en temperen voor ik zoveel leuke dingen plan dat ze niet leuk meer zijn. Mindfulness heet dat.

Het is een misverstand dat mediteren 'je hoofd leegmaken' betekent. In meditatie neem ik juist bewust waar wat er zich in mijn hoofd afspeelt, of er gedachten zijn en welke, maar ik doe daar verder niets mee. En dat zorgt er dan meestal voor dat de stroom dagelijkse gedachten opdroogt. En in de plaats hiervan komen dan soms weer andere gedachten of ideeën op. Zo krijg ik in meditatie geregeld inspiratie voor gedichten, oplossingen voor problemen waar ik mee zit of goede ideeën waar ik iets mee kan doen. Mediteren kan heel inspirerend zijn. De kunst is echter wel om ook deze inspiratie alleen maar waar te nemen en te onthouden, maar er niet direct mee aan de slag te gaan.

Behalve alleen maar waarnemen wat er in mezelf gebeurt, kan ik mijn meditatie ook verbreden naar de wereld om me heen. Ik kan mijn aandacht verleggen van mezelf, mijn gedachten, emoties en fysieke ervaringen, naar de boom waar ik tegen zit te mediteren, naar de aarde waar ik op zit, naar het geluid van de vogels of naar de hele ervaring van in het bos zijn en mezelf zo bewust ervaren als deel van de natuur, van de Geest van het land, van Gaea.

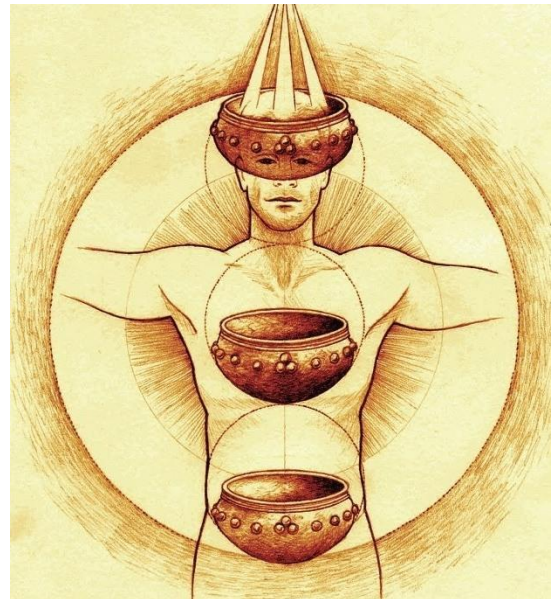
En dat ook in een park, op Plein 1944 in Nijmegen of op kantoor tijdens mijn werk en dan opmerken welke gedachten, emoties, gevoelens en fysieke ervaringen zich in mij voordoen als ik bewust onderdeel ben van het park, plein of kantoor. Welke energie of sfeer hangt er en wat doet dat met mij en andere aanwezigen?

Dit soort informatie over wat er allemaal in mezelf gaande is die ik door te mediteren krijg, helpt me om een bewuster beeld te krijgen van wat mijn ware Wil is. De informatie die ik krijg over wat er allemaal rondom mij speelt en wat dit met mij doet door me in meditatie te verbinden met mijn omgeving helpt me om beter in te spelen op de draaiingen van Wyrd. Zo is meditatie dus een belangrijke manier om me af te stemmen op mijn Weg en een hulpmiddel deze zo goed mogelijk te gaan.

Nwyfre

Veel spirituele tradities en traditionele geneeswijzen wereldwijd gaan er van uit dat de mens, en ook dieren en planten, behalve een fysiek lichaam van vlees en bloed ook een energetisch lichaam hebben dat het fysieke lichaam omvat én omringt. Dit energetische lichaam wordt lightbody of aura genoemd. De aura is wetenschappelijk (nog) niet aangetoond, maar is door iedereen, met een beetje oefening, goed te ervaren of zelfs te zien, zowel bij jezelf als bij anderen.

De aura is een individueel lichaam van levensenergie behorend bij een bepaald individueel levend wezen, maar staat via verschillende energiecentra of -poorten, vaak chakra's (Sanskriet voor 'wiel') genoemd, in verbinding met de levensenergie die overal 'vrij' rondstroomt. Deze energie wordt in oosterse tradities Prana, Chi of Ki genoemd wat, net als aura, 'adem' betekent. Via de chakra's stroomt de levensenergie de individuele aura in en uit en zorgt voor een constante uitwisseling met de alomtegenwoordige vrij stromende energie die de aura van Gaea vormt. Zo zijn individuele levende wezens niet alleen fysiek onderdeel van Gaea, maar ook energetisch. Er bestaan meerdere chakrasystemen waarvan het Indiase systeem met zeven chakra's het meest bekend en gebruikt is. Zelf werk ik meer met het druïdische systeem van drie chakra's die de 'Ketels der Poëzie' genoemd worden.

de Ketels der Poëzie

Binnen het Druïdisme wordt de levensenergie waaruit zowel mijn individuele aura als de aura van Gaea bestaat Nwyfre (spreek uit 'noewiefre') genoemd. Er zijn veel meditatietechnieken ontwikkeld, zowel door Oosterse als diverse paganistische tradities, om mezelf op de Nwyfre af te stemmen en ermee te werken. Bij deze energiemeditaties gaat het niet zozeer om het bewust waarnemen van processen in mezelf als gedachten, emoties, gevoelens, spanning, pijn of inspiratie, maar om de Nwyfre gericht door mijn lichaam en aura te laten stromen. Hiermee kan ik de energiebanen in mijn lichaam en aura zuiveren, blokkades opheffen en mijn aura gevuld houden met 'verse' levensenergie of Nwyfre.

Dit heeft niet alleen een positief effect heeft op mijn fysieke en mentale gezondheid maar het houdt me ook beter afgestemd op en in balans met de Nwyfre van alles en iedereen om me heen. Het helpt me om beter in te spelen op of mee te draaien met de draaiingen van Wyrd en daarmee met het gaan van mijn Weg.

Awen

Een laatste energie die ik hier wil noemen is de Awen wat 'stromende geest' betekent in het Welsh. Volgens de mythologie is de Awen een vloeistof die werd gebrouwen door de heks/godin Cerridwen om haar lelijke en domme zoon Afagddu toch nog iets positiefs mee te geven in het leven. De eerste drie druppels kwamen echter terecht bij Gwion Bach, de jongen die als knechtje continu in het brouwsel moest roeren, en hiermee kreeg hij de gaven van dichtelijke inspiratie, profetische kennis en het vermogen om van gedaante te veranderen. Gezegend met deze talenten werd Gwion Bach herboren als Taliesin, de grootste bard aller tijden. En Afagddu kreeg niets aangezien de rest van het brouwsel giftig was, life can be a bitch.

Awen is heel belangrijk voor me; waar Nwyfre de energie is die me in leven houdt, is Awen die energie die maakt dat ik leef. Awen is inspiratie, fantasie, creativiteit, het is de stroom van energie die ik voel als ik 'in de flow zit' tijdens het schrijven van een gedicht, het vertellen van een verhaal, het kleuren van een mandala of het maken van erwtensoep.

Awen geeft creatieve inspiratie en helpt bij het daadwerkelijk vormgeven hiervan. Het is niet alleen een belangrijke energie bij het maken van kunstwerken of andere creatieve processen, maar ook bij het vormgeven van mijn leven, van mezelf. De Awen inspireert me om een bepaalde cursus te gaan doen, een bepaalde reis te maken of op mijn werk projecten op een bepaalde manier aan te pakken. Ik roep de Awen aan door driemaal Awen (aa-oe-en) te chanten aan het begin en het einde van mijn meditaties, de rituelen die ik uitvoer en als ik aan een creatieve bezigheid of project begin. Maar ik versterk de stroom van Awen in mezelf vooral door 'mee te stromen' als ik geïnspireerd ben en/of 'in de flow' zit, door de stroom van Awen daadwerkelijk te gebruiken en inspiratie om te zetten in een creatie als een gedicht, een verhaal, een project of een pan soep.

In mijn ervaring is de Awen een stromende geest die me en inspireert om mijn Weg te gaan en me daadwerkelijk helpt bij het gaan van mijn Weg. Soms denk ik wel eens dat de Awen de Weg, de Dao, mijn Ware Wil is.

DE WERELD OMARMEN

Zoals ik hierboven al schreef denk ik dat de zin van mijn leven is om zo goed mogelijk te leven naar mijn natuurlijke aard, mijn Ware Wil, en zo mijn Weg te gaan. Ik denk ook dat mediteren en mezelf verbinden met energieën als Nwyfre en Awen belangrijke hulpmiddelen zijn om dit te doen. Maar uiteindelijk speelt het leven zich niet af op een meditatiekussen voor een altaar, maar in de wereld. In een Ierse mythe wordt gezegd dat iemand alleen wijs kan worden als hij/zij drinkt uit de heilige bron en uit de vijf stromen die hieruit ontspringen en die de vijf zintuigen vertegenwoordigen. De fysieke, aardse wereld is immers waar de fun is en de shit happens.

Veel religies beschouwen het wereldse leven hier op Aarde als een bron van verleiding en zonde (Christendom en Islam) of als een bron van onontkoombaar lijden en andere ellende (Hindoeïsme en Boeddhisme) en richten zich vooral op het leven na de dood (in de hemel, hel of Nirvana). De (neo-) paganistische religies doen dit over het algemeen niet.

Integendeel, tradities als Wicca, Hekserij en Druïdisme beschouwen het leven op Aarde juist als een heilig geschenk om van te genieten, om te vieren. In het gedicht 'Opdracht van de Godin' staat "jullie zullen dansen, zingen, feesten, muziek maken en de liefde bedrijven, allemaal ter ere van mij. Want van mij komt de extase van de geest, en van mij komt de vreugde op aarde, want mijn Wet is Liefde voor alle wezens." en "alle daden van liefde en blijdschap zijn mijn rituelen." Ik probeer dan ook zoveel mogelijk te genieten van het geschenk dat het leven is. Lekker eten en drinken, dansen, vrijen, spelen, muziek, kunst, lezen, reizen en alle andere leuke dingen zijn pas zonde als ik ze niet doe.

Toch ken ik ook de Vier Edele Waarheden van het Boeddhisme die stellen dat 'het leven lijden is', 'lijden veroorzaakt wordt door begeerte', 'onthechting neemt begeerte, de oorzaak van het lijden, en daardoor het lijden zelf weg' en dat 'onthechting bereikt kan worden door het volgen van de leer van Boeddha'. De eerste Edele Waarheid lijkt me evident, leven gaat altijd gepaard met lijden. En hoewel dat lijden absoluut niet eerlijk verdeeld is, ontkomt niemand er helemaal aan. En dat dit lijden veroorzaakt wordt door begeerte, de tweede Edele Waarheid, klopt volgens mij ook wel. Als je iets begeert, bijvoorbeeld de leuke dingen die ik net noemde, en dat niet krijgt dan veroorzaakt dat lijden. Ook ander lijden, bijvoorbeeld pijn, is alleen maar lijden als je het begeert om pijnvrij te zijn. De derde Edele Waarheid lijkt me ook weer logisch, als je de oorzaak van lijden door onthechting wegneemt, stopt het lijden. De vierde Nobele Waarheid neem ik maar voor waar aan want ik heb niet geprobeerd om het lijden weg te nemen door te onthechten volgens de leer van Boeddha.

Ik wil het lijden namelijk niet wegnemen; niet omdat ik masochist zou zijn, maar omdat ik denk dat lijden tot op zekere hoogte bij het leven hoort en de prijs is die ik betaal voor alle mooie dingen in het leven. Als ik een avond gezellig ga stappen loop ik de kans op een kater de volgende dag (lijden), als ik een leuke reis maak dan komt aan die reis eens een eind (lijden) en als ik trouw met de liefde van m'n leven dan weet ik dat ook dat eens afloopt door scheiding of overlijden (lijden). Als ik alle lijden uit het leven wegneem door mezelf volledig te onthechten dan vrees ik dat ik ook het plezier en genot van het leven wegneem, en dat vind ik zonde. Dan betaal ik liever de prijs van enig lijden.

Alles ontstaat, bestaat en vergaat. Dat is de Weg van alle leven, vanaf Yggdrasil tot aan de allerkleinste microbe, en dat gaat gepaard met zowel vreugde als lijden. Het besef dat alles tijdelijk is en gepaard gaat met zowel een lach als een traan en dat feit accepteren, is voor mij genoeg onthechting om het leven niet alleen aan te kunnen maar het ook oprecht en volledig te omarmen met alle mooie en minder mooie dingen die daarbij horen.

Ambacht

Zoals gezegd, het leven speelt zich niet alleen af op een meditatiekussen maar vooral in de wereld. De archetypische voorouders van Wicca en het Druidisme hadden een duidelijke plek in de wereld van hun tijd. De heks leefde meestal aan de rand van de samenleving maar vervulde een belangrijke rol als genezeres, waarzegster en leverancier van allerlei magische diensten zoals liefdesdrankjes en talismans. De druïde daarentegen bewoog zich in de hogere kringen van de Keltische samenleving en fungeerde als priester, rechter, leraar en adviseur van koningen en stamhoofden. Barden waren rondreizende muzikanten, zangers, dichters en verhalenvertellers die voor vermaak zorgden voor alle rangen en standen en in hoog aanzien stonden.

Ook hun moderne evenknieën vervullen dit soort taken. Als wicca/heks heb ik op beurzen gestaan om de Tarot te raadplegen voor mensen, ik heb cursussen en behandelingen Reiki gegeven en soms op verzoek magisch werk gedaan om iemand te helpen. Ik schrijf geregeld artikelen en soms boeken over paganistische onderwerpen en heb hierover ook lezingen en workshops gegeven. En een enkele keer ben ik voorgegaan in een ritueel zoals een seizoensviering of een handvasting, een paganistisch huwelijk. Dit zijn dingen die onder het takenpakket van druïden vallen. En, last but not least, als bard schrijf en publiceer ik gedichten en treed ik geregeld op als verhalenverteller. Ik denk dat het belangrijk is om deze dingen te doen zodat ik de spirituele tradities waar ik in sta niet alleen in theorie beoefen, maar ook echt leef met hoofd, hart en handen.

Naast dit soort dingen uit het 'spirituele' takenpakket hechten paganisten vaak ook veel waarde aan allerlei normale huis-tuin-en-keuken werkzaamheden, en dan vooral als ze enigszins ambachtelijk zijn. Zo kook ik graag, bak ik zelf brood, heb ik in het verleden wijn en kombucha gemaakt en plak ik zelf de banden van mijn fiets en rolstoel. Ook heb ik veel van mijn magische gereedschappen zoals mijn trommel, mijn staf en een boekje waarin ik een eigen divinatieset beschrijf zelf gemaakt. En ik heb meerdere keren eenvoudige websites gebouwd. Door dit soort dingen te doen blijf ik leren en mezelf ontwikkelen. Ik leer er praktische vaardigheden door maar ontwikkel ook eigenschappen als timemanagement, geduld, doorzettingsvermogen en frustratietolerantie.

En ook mijn vrijwilligerswerk is een bron van lering en ontwikkeling. Niet alleen doe ik daarbij allerlei vaardigheden op, maar ik ervaar vooral het omgaan en samenwerken met allerlei verschillende mensen, van uitgeprocedeerde vluchtelingen tot ziekenhuisdirecteurs, als heel verrijkend. Zij vormen een constante spiegel waar ik mijn eigen beleving, ervaring, ideeën, meningen en gevoelens in zie reflecteren en een onuitputtelijke inspiratiebron voor alternatieve ziens- en belevingswijzen.

Dit soort ontwikkelingen, vaardigheden en inzichten zijn natuurlijk voor iedereen belangrijk, maar ik denk dat ze voor mij, en voor mensen die net als ik geregeld mediteren en veel met spirituele zaken bezig zijn, nog extra van belang zijn om te zorgen dat ik met beide voeten (en twee krukken) op de grond blijf staan en niet blijf hangen in gezweef en navelstaarderij.

Bovendien hecht ik er grote waarde aan om iets positiefs bij te dragen aan de wereld. Ik ben een klein onderdeel van het grote levende wezen Gaea (en zij van Yggdrasil) en door een positieve bijdrage te leveren aan het welzijn van mijn medemensen, planten, dieren en de Aarde draag ik ook bij aan het welzijn van Gaea. En daarmee ook weer aan mijn eigen welzijn als onderdeel van Gaea.

Kunst

En wat voor ambacht geldt, geldt in nog sterkere mate voor kunst. Door kunst te maken verbind ik me met de Awen, stimuleer ik mijn creativiteit en fantasie, ontwikkel ik allerlei vaardigheden en eigenschappen in mezelf, communiceer ik met anderen, breng ik schoonheid en magie in de wereld, leef ik mijn bardenschap en geef ik uitdrukking en vorm aan mijn ware natuur.

Mijn belangrijkste kunstvorm is de poëzie, hieronder een voorbeeld waarin ik voortborduurt op het eerdergenoemde gedicht 'Opdracht van de Godin' door Doreen Valiente:

Roep je ziel aan !

Luister naar de woorden van de Oude Goden,
al-omvattend, al-doordringend, al-bewegend en al-tijd,
naamloos, maar bekend als Gaya en Uranus, Isis en Osiris, Freya en Odin,
Morrigan en Dagda, Ishtar en Tammoez, Sjri en Vishnoe, Yin en Jang.

Ik ben de Grote Moeder,
ontwaar mijn gelaat
in de veranderlijke maan
en de kringloop der seizoenen.
Ik ben de vruchtbare Aarde,
de zegen van een regenbui,
grot en rots, bron en stroom,
de diepe oceaan.
Mijn schoot brengt alles voort,
ik voed en ik koester,
bemin en leg af.
Ik ben het leven en de liefde,
het lijden en de troost,
begin en einde.

Ik ben de Gehoornde Heer,
leven, dood en wedergeboorte;
mijn gezicht zijn de stralende zon
en de donkere sterrenhemel.
Ik ben het zaad en het gewas,
de jager en het wild,
de groeikracht der bomen,
de trefzekere bliksemschicht.
Ik bevrucht en bescherm,
ik bevredig en ik geef,
neem en maai neer.
Ik ben verlangen, lust en passie,
woedende, ziedende extase
eb en vloed.

Luister naar de woorden van de Oude Goden,
goedgunstig, gretig, gul, welwillend, wild en wijs,
benaderbaar als Cerridwen, Cernunnos, Hekate, Dionysos, Nerthus, Thor,
Bastet, Seth, Kali, Shiva, Danu, Donn, Tara, Ganesha, Aphrodite, Pan.

Wij zijn jouw oorsprong en bestemming,
onze levenslust stuwt je voort;
lach, dans, zing, speel en heb lief
want wij eisen geen offers of ascese,
ons eer je met een blij en liefdevol hart.

Weet dat je volledig vrij bent
naar eigen wil je weg te gaan;
met humor en eerbied, nederigheid en eer,
met kracht en mededogen zonder te schaden,
als ziel, zoekend naar schoonheid en vrede.

Leef natuurlijk, wild en magisch:
beleef de bossen, bergen, grotten;
stroom met beek, rivier en zee;
vlieg met de vogels in de storm
en brand je vingers aan het vuur.

Draai mee met het wiel;
leef, lijd en word wijs
want aan het einde van de reis,
voorbij het verlangen, leer je:
Jij bent Godin en Jij bent God.

Wees Gezegend !!!

JAARFEESTEN

De kern van het (Neo)-Paganisme wordt gevormd door de jaarfeesten, feesten die de kringlopen van de seizoenen en de landbouw volgen en vieren. Ik vier de acht jaarfeesten die binnen Wicca en het Druïdisme gevierd worden.

Deze feesten zijn in de jaren '50 van de 20^e eeuw ontwikkeld door Nuinn en Gerald Gardner, twee vrienden die de grondleggers zouden worden van respectievelijk de Orde van Barden, Ovaten & Druïden en van Wicca. Zij baseerden deze jaarfeesten op feesten die sinds de nieuwe steentijd in allerlei varianten door heel Europa gevierd werden en worden. Zo weten we van megalithische monumenten als Newgrange, Meas Howe en Stonehenge dat midwinter al meer dan 5000 jaar wordt gevierd. Het feest had in verschillende tijden, culturen en religies verschillende vormen en namen, van Joel bij de Germanen tot Kerstmis in het Christendom, maar het gaat altijd over het vieren van de terugkeer van licht en leven na de winterzonnnewende.

Nuinn en Gardner kwamen tot de volgende cyclus van acht jaarfeesten die, onder verschillende namen, gevierd worden door druïden, wicca's, heksen en veel andere moderne paganisten:

Midwinter/Joel/Alban Arthan 21 december

Joel is het feest van de winterzonnnewende, de kortste dag van het jaar waarna de zon weer terugkeert en de dagen weer langer worden. Het is het midden van de winter; de koude en donkere periode waarin veel bomen kaal zijn, veel dieren zijn weggetrokken naar het zuiden of een winterslaap houden, waarin de meeste akkers braak liggen en dieren op stal zijn. Ook mensen zijn in deze tijd veel vaker en meer binnenshuis.

Met Joel sta ik stil bij de kou en de duisternis van de langste nacht. Ik verbind mezelf met deze onprettige, maar noodzakelijke, fase in de kringloop van de natuur en vier dat de winter en de duisternis over hun hoogtepunt heen zijn, dat de dagen gaan lengen en het ooit weer lente wordt.

Imbolc 1 februari

Imbolc is van oudsher een feest dat gevierd werd in de periode dat het landbouwjaar weer op gang kwam. De tijd waarin werd begonnen met het ploegen en inzaaien van de akkers en waarin de schapen drachtig waren. In de natuur is het de tijd waarin de eerste sneeuwkllokjes verschijnen als teken dat de winter weliswaar nog niet voorbij is, maar dat de lente er toch echt aan gaat komen. De natuur is ondergronds (zaden en wortelstokken) en onderhuids (blad- en bloemknoppen) wakker aan het worden.

Ik vier met Imbolc de eerste tekenen van de komende lente, een heuglijk moment aangezien ik een hekel aan de winter heb.

Ostara/Alban Eilir 21 maart

Ostara is het feest van de lente-equinox, het moment waarop dag en nacht even lang zijn en astronomisch de lente begint. Het is de tijd van het jaar waarop de natuur bruist van levenskracht en overal nieuw leven opduikt in de vorm van planten die opkomen, jonge blaadjes, bloemen, hommels, fluitende vogels en jonge lammetjes.

Ik vier met Ostara de terugkerende levenskracht in de natuur en het feit dat ik leef.

Ostara mandala

Beltane 1 mei

Beltane is het feest van het begin van de zomer. Het leven in de natuur is teruggekeerd en overal zijn bloesems en bloemen die volop bestoven worden door bijen en andere insecten. Vlinders leggen eitjes, vogels en andere dieren zijn volop aan het paren en ook bij mensen is het een tijd waarin lust en liefde voor de nodige kriebels en perikelen zorgen. Beltane is het feest van vruchtbaarheid, liefde en levenslust.

Zelf vier ik met Beltane vooral het begin van de zomer en, uiteraard, de liefde.

Midzomer/Litha/Alban Hefin 21 juni

Midzomer is het feest van de zomerzonnewende, de langste dag en de kortste nacht. De levenskracht in de natuur is op haar hoogtepunt, alles is groen en vol leven, maar de dagen worden weer langzaam korter en uiteindelijk wordt het weer herfst en winter.

Met midzomer vier ik de kracht van de zon en mijn eigen levenskracht.

Lammas/Lughnassadh 1 augustus

Lammas is het oogstfeest. Van oudsher is dit een van de belangrijkste feesten van het jaar, een geslaagde graanoogst betekende immers dat mensen genoeg te eten hadden tot in het volgend voorjaar de eerste groenten en granen weer beschikbaar waren. Een slechte oogst betekende voor veel mensen honger en dood.

Ik sta zelf met Lammas altijd dankbaar stil voor de overvloed waarin ik leef.

Herfst/Mabon/Alban Elfed 21 september

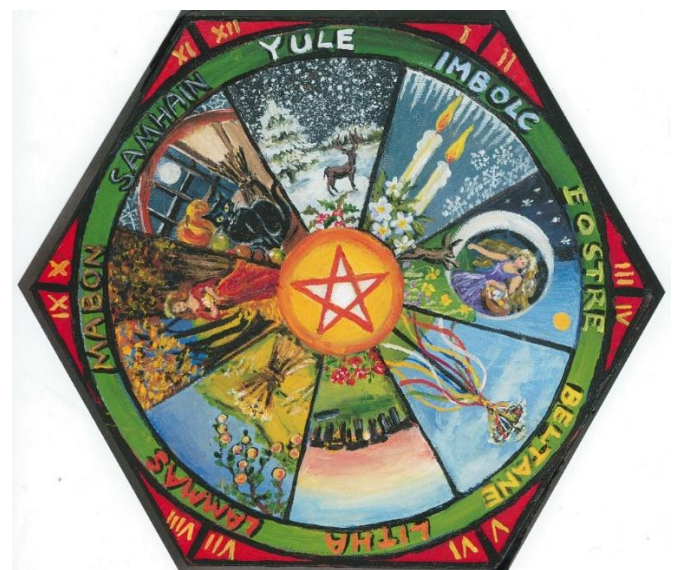
Mabon is het moment van de herfstequinox; dag en nacht zijn weer even lang en astronomisch begint nu de herfst. Ook dit is een oogstfeest omdat de natuur nu een overvloed aan vruchten, bessen, noten en paddenstoelen te bieden heeft. Het is wel een oogstfeest met een dubbel gezicht want naast de overvloed begint nu ook de afbraak en het sterven in de natuur. Bladeren gaan weer vallen, dieren bereiden zich voor op de winter en de zomer met haar mooie weer loopt ten einde. Het wordt herfst.

Mabon is voor mij een viering waarbij ik geniet van alle overvloed van het moment, maar ook de balans opmaak en me voorbereid op de naderende winter.

Samhain 1 november

Samhain (spreek uit 'sowen') is het laatste jaarfeest in de cyclus (of volgens sommigen het eerste) en is het begin van de winter en het oude Keltische nieuwjaar. In de natuur is de winter nu echt aan het beginnen en vroeger werden in deze tijd op de boerderijen veel dieren geslacht om in de winter als voedsel te dienen. Voor veel oude en zwakkere mensen was dit ook het moment waarop ze zich realiseerden dat ze de komende winter waarschijnlijk niet zouden overleven.

Samhain is dan ook het feest van de dood en de voorouders. Ik herdenk met dit feest altijd de mensen die me ontvallen zijn.

De acht jaarfeesten

De jaarfeesten zijn voor mij de kern van het Paganisme omdat ze *de* manier zijn om mezelf te verbinden met zowel Gaea, mezelf en mijn mede-paganisten.

De jaarfeesten markeren acht belangrijke punten in de kringlopen van Gaea, van de seizoenen, de natuur en de landbouw. Door deze feesten te vieren, met een ritueel, een meditatie, een mandala te tekenen, gedicht te schrijven of door gewoon een feestje te bouwen, sta ik stil bij deze kringlopen, stem mezelf eropaf en verbind mezelf ermee. Zo verbind ik mezelf met Gaea, de levende Aarde waar ik deel van uitmaak, en zo breng ik mijn persoonlijke Weg weer in overeenstemming met de Weg van Gaea en uiteindelijk ook de Weg van Yggdrasil, de levende Kosmos waar Gaea weer deel van uitmaakt.

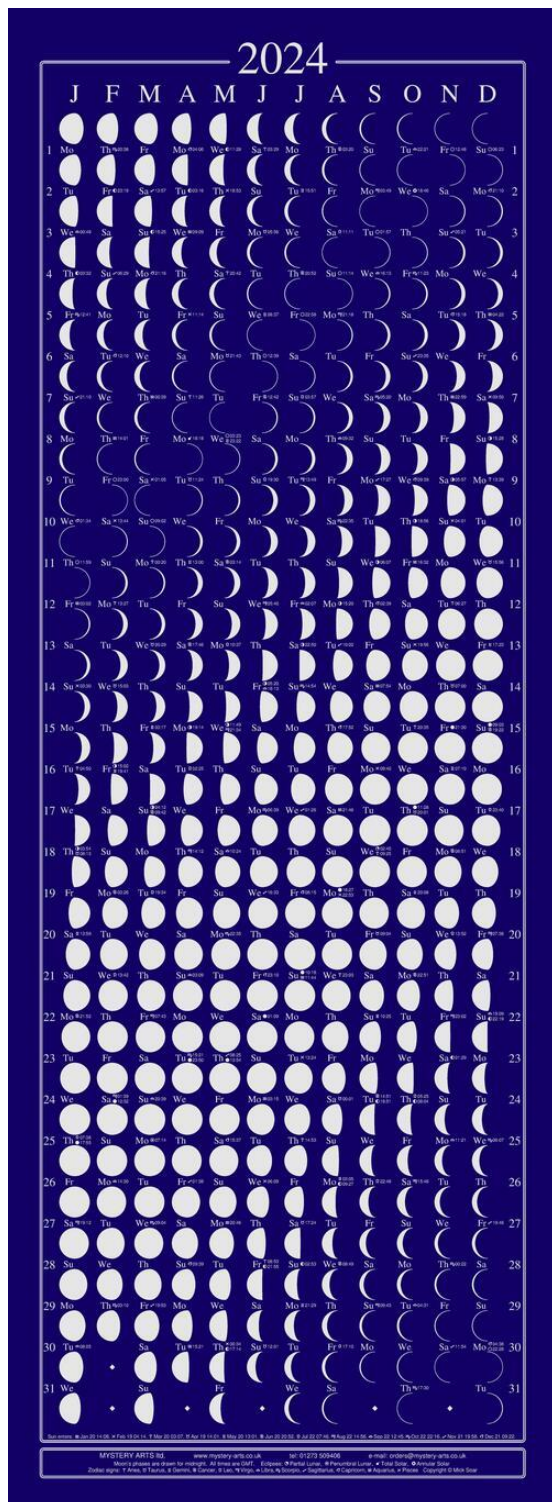
Dit is belangrijk omdat ik denk dat het gaan van mijn Weg het doel en de zin van mijn leven is. Door mijn Weg af te stemmen op de Weg van Gaea leef ik meer en beter in harmonie met de Aarde en de natuur waar ik deel van uitmaak en dat verhoogt de kwaliteit van zowel mijn leven als van het leven van Gaea en haar kinderen, mijn broeders en zusters in het mensen-, dieren- en plantenrijk.

Door de jaarfeesten te vieren richt ik mijn leven naar de natuur en de natuurlijke kringlopen en ritmes. In de winter ben ik meer naar binnen gericht dan in de zomer. Ik besteed meer tijd aan studie, lezen en meditatie dan in de rest van het jaar. Ik slaap ook veel meer in de winter. In de lente krijg ik weer meer energie en word ik actiever en met Beltane bruis ik van de levenslust. Ik ben weer veel meer buiten, in het bos, met de kano op het water, ik bezoek festivals en ga op reis. Met Mabon begint mijn energie weer af te nemen, maak ik de balans van het jaar op en rond ik de zomer af. Ik probeer projecten waar ik mee bezig ben af te ronden en denk na over wat ik los wil laten en waar ik verder mee wil. Samhain, één van mijn favoriete feesten, is een krachtig bezinningsmoment op de komende winter, zoiets als een diepe ademhaling voor je een duik neemt. Ik herdenk mijn overleden geliefden en ik stap bewust de winterperiode in, een tijd met veel aandacht voor gezin, familie en sociale contacten en met tijd voor rust en introspectie. Het vieren van de jaarfeesten maakt me bewust van de kringlopen en van de invloed die deze op mij hebben en hierdoor kan ik daar ook optimaal in meegaan en meebewegen.

Verder geven de jaarfeesten ook de kringloop van het leven weer. Midwinter staat hierbij voor de bevruchting, Imbolc voor de zwangerschap, Ostara voor de geboorte, Beltane voor de jeugd, Midzomer voor de volwassenheid, Lammas voor de middelbare leeftijd, Mabon voor de ouderdom en Samhain voor de dood. Door de jaarfeesten te vieren sta ik stil bij deze reis die alle levende wezens maken en dat maakt dat ik me continu bewust ben van mijn sterfelijkheid en van de plek waar ik me nu bevind. Dat klinkt misschien wat zwaarmoedig, maar voor mij is het een enorme stimulans om ten volle te leven, mijn Weg te gaan en de dag te plukken. Bovendien zie ik ook hoe deze reis zich als een kringloop elk jaar weer herhaalt, de natuur die rond Samhain afgestorven is wordt rond Ostara weer herboren. Dat sterkt mij in de overtuiging dat 'leven' een continuproces is vol verandering en transformatie, maar zonder begin of einde.

En tenslotte zijn de jaarfeesten ideale gelegenheden om samen te komen met andere paganisten, me met hen te verbinden en samen het leven te vieren.

De jaarfeesten zoals ik ze hier beschreven heb komen uit de tradities van het Druïdisme en de Wicca/hekserij en passen bij de natuurlijke cycli in West-Europa. In andere delen van de wereld met een ander klimaat of landschapstype vieren paganisten vaak andere jaarfeesten om zich met Gaea te verbinden. Zo valt midwinter op het zuidelijk halfrond niet op 21 december maar op 21 juni en in streken met een regenseizoen kan het heel zinvol zijn om het begin en einde daarvan te vieren in plaats van een winter die zich daar niet voordoet.

de maanfasen in 2024

Behalve jaarfeesten vieren wicca's en andere heksen meestal ook esbats of maanfeesten.

De maan doorloopt een cyclus van donkere (of nieuwe) maan via wassende maan naar volle maan en vervolgens via afnemende maan weer naar donkere maan. Zo'n cyclus van 29,53 dagen heet een lunatie. Dit maakt dat elk kalenderjaar dus 12,36 lunaties heeft en 12 of 13 volle manen telt.

De meeste wicca's en heksen werken met een maankalender waarin elke lunatie in het jaar een bepaalde betekenis heeft. Zo is voor mij de lunatie tijdens of na joel de 'Maan van de Langste Nacht' die staat voor zuivering en nieuw begin. Een lunatie waarin ik me voorbereid op het nieuwe jaar door achter me te laten wat ik niet meer nodig heb. In de viering van deze maan kan ik dat vormgeven in mijn ritueel, meditatie of magisch werk. De esbats zijn zo, net als de jaarfeesten, een manier om me te verbinden met de kringlopen van Gaea.

Hiernaast kijk ik ook altijd in welk dierenriemteken de volle maan van een bepaalde lunatie staat. De betekenis en invloed hiervan verwerk ik dan ook in mijn esbatviering. Zo verbind ik me door mijn esbatviering niet alleen met de kringlopen in de natuur en de Weg van Gaea, maar ook met de kosmische kringlopen van de planeten en sterren en zo met de Weg van Yggdrasil.

ANDERSLAND

De jaarfeesten en de esbats vieren de kringlopen in de natuur en helpen zo om me af te stemmen op de Weg van Gaea zoals die in haar fysieke lichaam, de planeet Aarde, tot uitdrukking komt. Het land en de zeeën, de natuur, de seizoenen en het klimaat zijn allemaal onderdeel van het materiele, fysieke lichaam van Gaea.

Maar net zoals alle andere levensvormen, mensen, dieren en planten, heeft ook Gaea een aura, een energetisch lichaam dat zich in en om haar fysieke lichaam bevindt. Deze aura is net als haar fysieke lichaam een wereld op zich, een andere, energetische wereld die de materiële Aarde omvat en overstijgt. Ik noem deze 'andere wereld' Andersland. Voor het bestaan van Andersland is geen wetenschappelijk bewijs, maar vrijwel alle religies en spirituele stromingen van over de hele wereld en van alle tijden kennen het bestaan van een 'andere wereld'. Ook zijn er van over de hele wereld en van alle tijden verhalen bekend van mensen die deze 'andere wereld' gezien en bezocht hebben, van sjamanen tot mystici en van mensen die met fairy's zijn meegereisd tot aan mensen die door UFO's zijn ontvoerd.

Andersland is een energetische wereld die de fysieke wereld omvat en overstijgt. In deze wereld bevinden zich allerlei verschillende landschappen en gebieden en wonen allerlei uiteenlopende wezens zoals goden en godinnen, voorouders, geestelijke meesters en gidsen, krachtdieren, engelen en demonen. Ook wezens die sterk verbonden zijn met de Aarde en de natuur zoals boomnymfen, witte wieven, aardmannetjes en elfen of fairy's wonen in Andersland, maar omdat Andersland de materiele Aarde omvat kun je ze toch ook 'gewoon' in het bos tegenkomen.

Omdat wij mensen, net als andere levende wezens, een integraal onderdeel zijn van de Aarde, van Gaea, zijn we dat ook van haar aura, Andersland. Het is daarom voor mensen relatief gemakkelijk om Andersland te bezoeken. Onbewust doen we dat elke nacht in onze dromen, maar dankzij allerlei methoden en technieken die sjamanen en mystici in de loop der tijd hebben ontwikkeld, is Andersland ook bewust te bezoeken. Meditatie, sjamanistische trance, ascese, ritueel of het nemen van middelen als alcohol, paddo's en drugs zijn veelgebruikte manieren om contact te leggen met Andersland.

Het reizen naar Andersland is niet heel moeilijk, maar kan wel gevaarlijk zijn. Mensen die psychisch niet stabiel zijn kunnen er beter niet aan beginnen. Voor andere mensen kan het echter een heel bijzondere, inspirerende, verrijkende en mooie ervaring zijn.

Het bezoeken van Andersland is heel nuttig. Ik raadpleeg geregeld de wezens die daar leven over allerlei zaken en krijg meestal goede informatie en adviezen van hen. Bovendien verbind ik door naar Andersland te reizen mezelf, en vooral mijn aura, met Andersland en daarmee met de aura van Gaea. Zo versterk ik de Nwyfre, de levenskracht, in mezelf en stem ik mijn Weg nog beter af op de Weg van Gaea.

Sami sjamanen trommel

Loa: Godinnen, Goden & Geesten

Andersland kent, net als de fysieke Aarde, een enorme diversiteit aan levensvormen. Sommige hiervan zijn enorm groot en machtig en andere zijn juist heel klein en fragiel, sommige zijn oud en wijs en andere juist jong en speels, de meeste zijn anderen goed gezind terwijl sommige onverschillig of zelfs kwaadaardig kunnen zijn. Het gaat in iedere geval om geestelijke wezens, bezielde manifestaties van Nwyfre, een bont gezelschap van goden en godinnen tot aan boomgeesten en krachtdieren en zowat alles daartussen die in Andersland een wereld vormen die 'de onze' als een aura omvat en overstijgt. En net zoals onze aura in wisselwerking staat met ons fysieke lichaam, zo staat Andersland in wisselwerking met de fysieke Aarde en haar bewoners. Deze wisselwerking is van wezenlijk belang voor de gezondheid van Gaea en daarmee voor de gezondheid van haar kinderen, menselijk, dierlijk en plantaardig.

Een goed contact met Andersland en haar bewoners is daarmee dus belangrijk voor zowel de Aarde als geheel als voor mensen individueel. Ik wil hieronder dan ook wat meer vertellen over hoe ik, als wicca/heks en druïde, mijn contact met de bewoners van Andersland vormgeef.

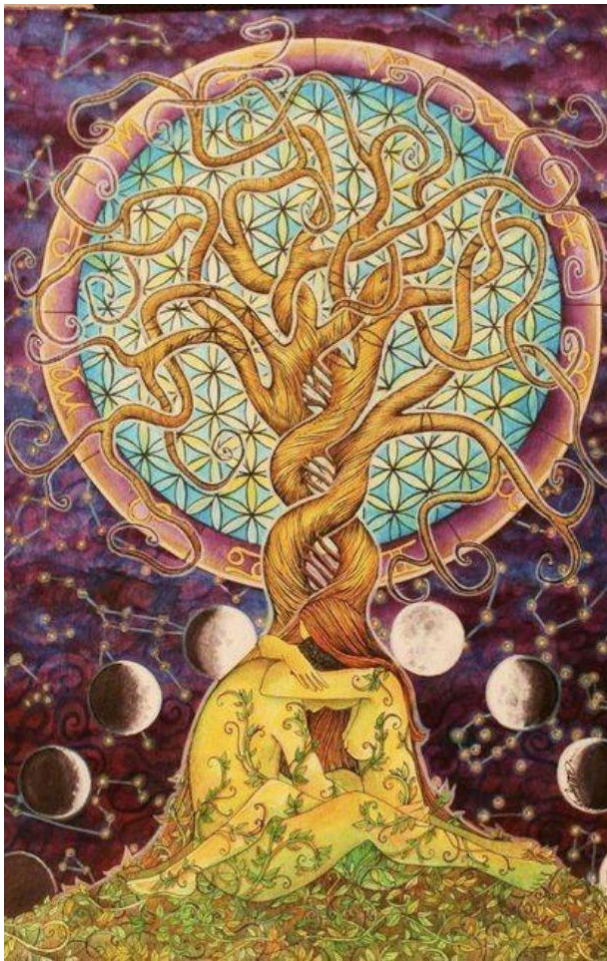
Het Paganisme, de Wicca/Hekserij en het Druïdisme zijn voor mij religies en bij religies horen over het algemeen goden. Godinnen en goden zijn in mijn ervaring individuele geestelijke wezens met een grote wijsheid, kennis en kracht die werkzaam zijn op een of meerdere 'vakgebieden'. In mijn ervaring zijn er veel, heel veel, godinnen en goden en met een klein aantal hiervan heb ik een band, een connectie, met hen 'werk' ik.

Dit kennen van en werken met meerdere goden wordt in de godsdienstwetenschap, de theologie, polytheïsme genoemd. Niet alle paganisten zijn net als ik polytheïst, er zijn ook paganisten die ervaren dat alle godinnen en goden in werkelijkheid manifestatie van één enkele godheid zijn (monotheïsten) of die ervaren dat de godinnen en goden slechts archetypen zijn, symbolen die verwijzen naar psychologische rollen en functies in het wezen van de mens. Zij zijn atheïstisch. Weer andere paganisten zijn animistisch en ervaren dat in feite alles in de wereld bezielde en daarmee goddelijk is, niet alleen mensen, dieren en planten, maar ook rotsen, natuurverschijnselen als wolken en bronnen en voorwerpen als sieraden, zwaarden en computers. Hoewel ik vooral polytheïstisch ben en met meerdere individuele godinnen en goden werk, herken ik ook wel vaak archetypen in hen en ervaar ik ook dat ook voorwerpen bezielde, levend en zelfs goddelijk kunnen zijn. Het een sluit het ander niet uit, in het Paganisme is de theologie ondergeschikt aan de persoonlijke beleving en ervaring.

De godinnen en goden waarmee ik werk komen uit verschillende pantheons, uit verschillende culturen en tijden. De meeste zijn Keltisch, maar ik werk soms ook met Germaanse, Grieks-Romeinse en hindoeïstische/boeddhistische godheden.

Ik zeg bewust dat ik 'werk' met bepaalde godheden omdat dat is wat ik doe. Ik 'vereer' of 'aanbid' geen godinnen of goden, maar ik werk met hen samen om mijn en hun doelen te realiseren. En daarbij 'eer' ik ze wel, maar dan net zoals ik respect zou tonen aan een menselijke helper of leraar en niet zoals fans tegen hun idool opkijken en of zoals volgelingen van sommige andere religies hun godheden, of vaak hun God, 'aanbidden' en 'vereren'.

Tenslotte ervaar ik de godinnen en goden als transcendent én immanent, dus zowel als buiten mezelf staand als in mezelf aanwezig. Door mezelf af te stemmen op de godheden buiten me, stem ik mezelf ook meteen af op het goddelijke in mezelf en tevens op zowel de Weg van het goddelijke als op mijn persoonlijke Weg. In de paganistische Church of All Worlds spreken leden elkaar tijdens rituelen dan ook aan met "Jij bent Godin" en "Jij bent God". En zo is het.

In het Paganisme vieren we het leven en om dat te benadrukken werken we binnen de Wicca/Hekserij altijd met een godin en een god. Wicca is een vruchtbaarheidsreligie en leven komt voort uit het samengaan van het vrouwelijke en het mannelijke, van godin en god. Letterlijk bij het verwekken van kinderen, middels seks of IVF, maar ook voor spirituele of persoonlijke ontwikkeling, voor creativiteit, en voor het gaan van de Weg is het belangrijk dat vrouwelijk en mannelijk en/of andere tegenpolen (positief-negatief, water-vuur, jin-jang, etc) in mezelf in harmonie samenkomen en samen iets nieuws voortbrengen. Zelf werk ik in mijn rituelen meestal met Cerridwen, een Welshe moedergodin van inspiratie, transformatie en hekserij en met Cernunnos, een Gallische hertengod van overvloed, levenskracht en sjamanisme. Dit duo vertegenwoordigt goed wat ik in het Paganisme en de wereld tegenkom en nodig heb. Door me ritueel op hen af te stemmen en met hen samen te werken, kan ik hun krachten gebruiken om beter in mijn Weg door het leven te gaan.

Maar ik werk niet alleen met Cerridwen en Cernunnos. Voor specifieke doelen werk ik vaak samen met godheden van wie dit doel bij hun 'beleidsterrein' hoort. Toen ik een dichtbundel schreef met oude Keltische versvormen was het eerste gedicht een gebed aan Cerridwen waarin ik inspiratie/Awen aan haar vroeg. Die heb ik ook gekregen en het schrijven van de Welshe versvormen ging prima, maar toen ik later aan het hoofdstuk over Oud-Ierse versvormen begon liep ik helemaal vast. Pas toen ik dit hoofdstuk begon met een gedicht ter ere van Brigid, de Ierse godin van (onder meer) inspiratie en dichtkunst kon ik ook dit hoofdstuk schrijven. Deze anekdote is een leuk voorbeeld van hoe ik samenwerk met de goden, zij geven mij inspiratie en ik eer hen met een gedicht.

Een ander voorbeeld is hoe ik eens de godin Fortuna heb aangeroepen in een magisch ritueel om werk te vinden en hierbij ook een afbeelding van haar op mijn altaar had gezet. Op deze afbeelding had ze een set kaarten in haar hand. Een tijdje later kreeg ik inderdaad werk, namelijk de opdracht om een cursusboek over de Tarot te schrijven. Daar heb ik toen als dank de afbeelding van Fortuna in opgenomen, gaarne en met reden.

Bij de voorbeelden hierboven is de keuze van de godinnen een heel bewuste geweest. Ik heb gekeken welke godinnen passen bij het doel dat ik nastreefde, Keltische verzen schrijven of werk zoeken, en daarna in meditatie en ritueel contact gelegd met deze godinnen. Soms (vaak) komt het initiatief echter uit Andersland en zoekt een godheid zelf contact.

Zo kwam ik bij een wandeling eens langs een straatbieb met een boek over 'De Oude Belgen' er in en op de eerste pagina die ik zag toen ik het boek willekeurig opensloeg stond een afbeelding van de Gallische godheid Iverix. Deze afbeelding en de summiere beschrijving fascineerden me en ik ben meer informatie over hem gaan zoeken, heb een artikel over hem geschreven en contact gelegd in meditatie en ritueel en nu is hij mijn innerlijke gids bij de druïdencursus van de OBOD.

Een ander voorbeeld is de berggeest Krakonoš, de Heer van het Reuzengebergte tussen Polen en Tsjechië. Toen ik daar op vakantie was zag ik zijn afbeelding overal en die trokken mijn aandacht. Ik heb een boekje gekocht met een aantal sagen en legenden over deze berggeest en die spraken me enorm aan. Ik leerde hierdoor zijn karakter een beetje kennen en zag verschillende afbeeldingen die Krakonoš zowel aan Cernunos als Odin verbinden. Inmiddels heb ik meerdere boekjes met sagen en legenden over hem verzameld en deze vormen een vast onderdeel van mijn repertoire als verteller. Ik ben er zeker van dat Krakonoš mijn aandacht getrokken heeft omdat hij wil dat zijn verhalen weer meer verteld worden.

Het voorbeeld van Krakonoš is interessant omdat hij strikt genomen geen 'god' is maar 'slechts' een berggeest. Persoonlijk vind ik dit soort onderscheiden tussen de verschillende bewoners van Andersland nogal onzinnig. Voor mij zijn de verschillen in grootte, kracht, macht, wijsheid, beleidsterrein, verschijningsvorm, enz. niet zo belangrijk. Of het ene wezen nu een god is, Cernunnos, en het andere een berggeest, Krakonoš, dat vind ik van dezelfde orde als dat de ene persoon postbode en de andere premier is. Het zijn allebei mensen en de wezens van Andersland zijn allemaal geestelijke wezens, manifestaties van Nwyfre, waar ik eventueel contact mee kan leggen en kan samenwerken. Binnen de Vodou religie op Haïti worden al deze wezens 'Loa' genoemd ongeacht of het machtige heersers over storm en onweer zijn, voorouders van een bepaalde familie of de geest van een klein stukje bos. Loa betekent overigens, heel toepasselijk, 'mysterie'.

Het samenwerken met deze wezens, deze Loa, kan op heel veel verschillende manieren en een daarvan wil ik nog wel noemen, het samenwerken tijdens visualisaties of Pathworkings. Dit is een meditatietechniek waarbij ik mezelf eerst diep ontspan en me daarna voorstel dat ik een open plek in het bos bezoek. Dit bezoek probeer ik zo helder en realistisch mogelijk te beleven door me de beelden, geluiden, geuren en andere sensaties die zich bij zo'n bezoek voordoen zo levendig mogelijk voor te stellen. Eenmaal aangekomen op de open plek ontmoet ik meestal iemand, vaak Iverix of Vos, mijn krachtdier, en dan stel ik hen een vraag. Als antwoord nemen ze me dan vaak mee het bos in en laten me daar iets zien of meemaken. Zo ben ik bijvoorbeeld een keer in een put gegooid als antwoord op de vraag hoe ik het beste kon stoppen met roken. Het heeft me heel veel pogingen gekost om met veel moeite weer uit die put te klimmen, en dat was bij stoppen met roken net zo.

De meditatietechniek Pathworking is een krachtige en relatief eenvoudige manier om Andersland te bezoeken en contact te leggen en samen te werken met de wezens, de Loa, die daar wonen. Maar ook als ik niet direct met hen samenwerk is het goed om aan de Loa te denken. Ze leven immers weliswaar in Andersland, maar Andersland omvat ook de fysieke wereld.

Loa's als dryades, bronnimfen en fairy's kan ik zomaar in de natuur, in het wild, tegenkomen. Als ik buiten in de natuur mediteer of een ritueel doe, dan vraag ik altijd de Loa, de 'Wezens van deze Plek' om toestemming en bedank hen ook na afloop. En als er zwerfvuil ligt, dan ruim ik dat meestal op als tegenprestatie voor het gebruik van de plek.

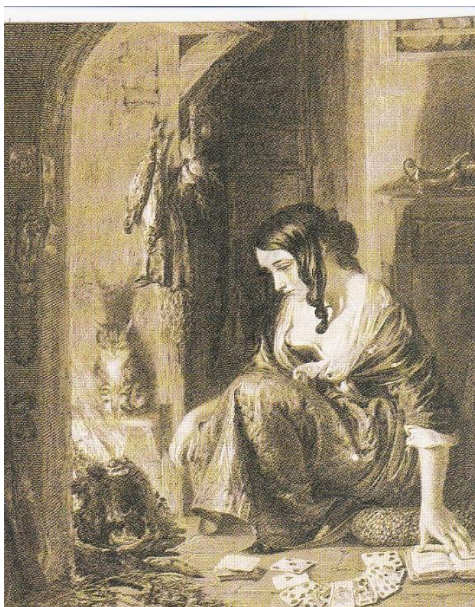
HEKSENKUNSTEN

Het beoefenen van de heksenkunsten healing, divinatie en magie zijn een belangrijk onderdeel van mijn spiritueel pad. Enerzijds omdat deze kunsten een praktisch nut hebben dat mij persoonlijk verder helpt in deze wereld en het leven en waarmee ik ook anderen verder kan helpen, en anderzijds omdat het beoefenen van deze kunsten mij beter afstemt op Andersland en Nwyfre en daardoor op mijn Weg. Het beoefenen van de heksenkunsten is een integraal onderdeel van Wicca en Hekserij en hoort binnen het Druïdisme bij het takenpakket van de Ovaat.

Healing

Healing is de kunst van het genezen, van het herstellen van de lichamelijke en geestelijke balans, het weer vrij laten stromen van de levenskracht Nwyfre, het in standhouden van het leven. En omdat het Paganisme het leven viert, is healing een heel belangrijke kunst om te beoefenen. Er zijn veel verschillende manieren om aan healing te doen, zowel regulier als alternatief, die variëren van coaching tot accupunctuur en van kruidgeneeskunde tot massage.

Zelf doe ik healing vooral via energetische meditatieoefeningen en Reiki. Beide technieken zijn erop gericht om blokkades in de aura op te heffen waardoor de Nwyfre weer vrij kan stromen en om de Nwyfre daarheen te laten stromen waar deze het hardste nodig is. Dit bevordert zowel de lichamelijke als de geestelijke gezondheid. Hiernaast versterk ik zo de verbinding tussen mijn fysieke lichaam, mijn aura en de vrij stromende Nwyfre, de verbinding tussen mij, Gaea en Andersland en door mezelf af te stemmen op de stroming van Nwyfre stem ik mezelf ook af op mijn Weg.

Divinatie

Divinatie is de kunst van het krijgen van 'ingevingen' (latijn: divinatio), van het verkrijgen van informatie, antwoorden op vragen of inzichten. Dit kan op veel verschillende manieren, van droomduiding tot kaartleggen en van schouwen in een zwarte spiegel tot koffiedik kijken. Zelf gebruik ik vooral de Tarot, de I Ching en de meditatietechniek van het Pathworking om te divineren.

Divineren is een belangrijke kunst omdat ik er enerzijds nuttige en praktische informatie door krijg en anderzijds, vooral, omdat het mijn intuïtie versterkt en ik daardoor beter aanvoel en weet wat mijn Weg is en wat niet.

Magie

Magie is zonder twijfel de meest tot de verbeelding sprekende heksenkunst. Onder magie versta ik het op rituele wijze doelbewust teweegbrengen van veranderingen. Dit kan wederom op veel verschillende manieren zoals kaarsenmagie, talismanmagie, koordenmagie, seksuele magie, planetaire magie, magie met spreuken, enz. enz.

Bij al deze vormen gaat het er om met een ritueel bepaalde energieën op te roepen of aan te trekken en te richten op het doel van de magie. Een ritueel is een geheel van handelingen, voorwerpen en teksten die allemaal symbolisch verwijzen naar het bereiken van een bepaald doel. In dit ritueel worden energieën die behulpzaam zijn bij het behalen van het doel aangetrokken en op dit doel gericht.

Als ik bijvoorbeeld magie doe om een baan te krijgen en geld te verdienen, dan doe ik dat op woensdag, de dag van mercurius, de god van de handel, en het liefst bij toenemende maan. Ik roep de godin Fortuna, van het lot en voorspoed, aan en vraag haar om een baan waar ik geld mee kan verdienen. Op mijn altaar heb ik dan een aantal zilveren munten liggen en één daarvan neem ik in mijn hand terwijl ik langdurig en met overtuiging de spreuk "die goede baan komt er aan!" herhaal. Deze munt stop ik na afloop in mijn portemonnee.

Het werken met magie is een belangrijke kunst omdat hij veel praktisch nut kan hebben en kan helpen bij alle hobbels en problemen in het dagelijks leven. Magie is hiernaast ook spiritueel belangrijk omdat ik door het werken met allerlei verschillende energieën en het samenwerken met godheden en andere Loa ook meer op deze energieën en Loa word-afgestemd. En aangezien deze energieën en Loa zowel transcendent als immanent zijn, word ik dus ook beter op mezelf en op mijn Weg afgestemd.

Ik gebruik magie met mate en voornamelijk voor mezelf. Dit omdat het doel van magie niet altijd bereikt wordt op de manier waarop ik het van te voren bedacht had en dat kan soms vervelend zijn. Bovendien raak ik door het werken met magie, en healing en divinatie, steeds beter op mijn Weg afgestemd waardoor mijn leven steeds meer zijn natuurlijke loop gaat en ik ook minder vaak magie hoef te gebruiken om hobbels en problemen te overwinnen.

Magie werkt het beste als zij meegaat met de stroom van Nwyfre en de Weg volgt. Magie die tegen de Weg ingaat is 'zwarte' magie, dom, onethisch en, gelukkig, meestal niet echt effectief.

ZOMERLAND

Paganisten vieren het Leven in al haar aspecten, en één van die aspecten is de dood. Alles wat leeft ontstaat, bestaat en vergaat immers. Dit gegeven jaagt veel mensen angst aan en veel religies verzachten deze angst met uitgebreide theorieën een het leven na de dood in Walhalla, de Hemel, de Hel, de Onderwereld, op de een of andere vorm weer hier op Aarde of in Nirvana. Sommige religies vinden dit leven na de dood zelfs belangrijker dan het leven hier op Aarde.

De paganistische spirituele tradities zijn leven omarmend en richten zich vooral op het Aardse leven in het hier en nu. Ze vieren de kringlopen van de seizoenen en belangrijke momenten in het leven van de mens, ze zijn zich terdege bewust van het feit dat alles eens moet sterven, aanvaarden dit gegeven, maar hebben vaak geen uitgesproken visie op wat er daarna gebeurt. Zo geloven veel Wicca's en Druïden in een vorm van reïncarnatie, maar meestal ook in het bestaan van voorouders en vaak ook in een hiernamaals, binnen Wicca 'Zomerland' genoemd.

Zoals vaak in het Paganisme kunnen dit soort schijnbaar tegenstrijdige ideeën gewoon naast elkaar en tegelijkertijd bestaan. Want wie weet, misschien gaat iemand na de dood wel eerst naar Zomerland om na een tijdje te reïncarneren en misschien wordt iemand na een grote hoeveelheid incarnaties gedaan te hebben een wijze voorouder. Of misschien lossen we wel helemaal op na onze dood, wordt ons lichaam weer integraal deel van Gaea en onze ziel een 'stukje' Nwyfre.

Ik weet het niet en niemand weet het. Ik weet alleen dat alle Leven, ontstaat, bestaat en vergaat, en als ik om me heen kijk zie ik dat dit altijd gebeurt in kringlopen en dat na elke winter weer een lente komt. Ik kan alleen maar in vertrouwen mijn Weg gaan, de Weg van Gaea, de Weg van Yggdrasil, de Weg van het Leven.

Geraadpleegde en/of aanbevolen literatuur

Miranda & Stephen Aldhouse-Green (2005) The quest for the shaman.
Frigga Asraaf (2010) Asatru, een naslagwerk.
Barefoor Doctor (2003) Handboek voor stadskrijgers.
Samuel Bercholz & Sherab Chödzin Kohn (1993) De stroom ingaan: Boeddha's leven en leer.
Nimue Brown (2013) Spirituality without structure; the power of finding your own path.
Philip Carr-Gomm (2002) Druid Mysteries; ancient wisdom for the 21st century.
Philip Carr-Gomm & Richard Heygate (2009) The Book of English Magic.
Woei-Li Chong (2016) Filosofie met de vlinderslag; de daoïstische levenskunst van Zhuangzi.
Vivianne Crowley (2022) Wild Once.
Vivianne & Christopher Crowley (2001) Free your creative spirit.
Paul Davies & Caitlin Matthews (eds) (2015) This ancient heart; landscape, ancestor, self.
David Dewulf (2008) Mindfulness Werkboek; krachtig en mild leven in het nu.
Danu Forest (2020) Wild Magic; celtic folk traditions for the solitary practitioner.
Joseph Goldstein (1993) Vipassana; inzichtmeditatie als pad tot bevrijding.
Marian Green (1991) A Witch Alone; thirteen moons to master natural magic.
Hermann Hesse (1971) Tussen Oost en West; wat ik geloof.
Christine Hoff Kraemer (2012) Seeking the mystery; an introduction to Pagan theologies.
Paul & Neeltje Hoftijzer (2003) Het eeuwenoude lied van de bomen.
Ronald Hutton (1996) Stations of the Sun; a history of the ritual year in Britain.
Catrin James (1998 & 1999) Celtic Faery Shamanism part 1 & 2
Anodea Judith (1989) Chakra Werkboek; het chacrasysteem als sleutel tot kennis en geestelijke groei.
Daan van Kampenhout (1995) Handboek Sjamanisme.
Ko Lankester (1994) De Keltische maankalender in het zonnejaar.
Joke & Ko Lankester (1996) De Kringloop van het leven; wicca, de oude religie.
Joke & Ko Lankester (1998) De acht jaarfeesten.
Frederic Lamond (1997) Religion without beliefs; essays in pantheist theology, comparative religion and ethics.
Lau-Tze (± 370 vjt) Tau Teh Tsjing (=Daodejing) (vert. J.A. Blok)
James Lovelock (1979) Gaia; A New Look at Life on Earth
Marcia Zina Mager (1999) De Magie van Elfen; intens ervaren.
Alfred Metraux (1972) Voodoo in Haiti.
Deng Ming-Dao (1996) Iedere dag Tao; leven in harmonie en balans.
James Nichol (2014) Contemplative Druidry; people, practice and potential.
Emma Restall Orr (2004) Living Druidry; magical spirituality for the wild soul.
Aidan Rankin (2010) Shinto; a celebration of life.
Rene Ransdorp (2007) Zwervend met Zhuang Zi; wegwijis in de taoïstische filosofie
Andrei Ridgeway (1999) Psychic Living; tap into your psychic potential.
Bertrand Russel (1946) Geschiedenis van de Westerse filosofie.
Maxime Sanders (2008) Firechild; the life and magic of Maxime Sanders 'witch queen'.
Jack Stoop (2014) Heidense hekserij; het pad van de heks binnen het modern Paganisme.
John C. Sulak (2014) The wizard and the witch; an oral history of Oberon Zell & Morning Glory.
Doreen Valiente (1975) Natural Magic.
Larissa A. White (2021) World Druidry; a globalizing path of nature spirituality.
Linda Wormhoudt (2010) Seidr; het Noordse pad.
Oberon Zell-Ravenheart (ed.) (2008) Green Egg Ommelette.
Zhuang Zi (± 240 vjt) De volledige geschriften. (vert. K. Schipper)

Met dank aan Wendy en Serge voor de feedback!

*De Weg van Yggdrasil is opgedragen aan al mijn cirkel- en grovegenoten,
het is me een eer en genoegen samen met jullie deze Weg te bewandelen!*

www.jackstoop.eu